

Goedenmorgen, vrienden.

Op deze zondagmorgen zou ik graag eens een keer met u willen filosoferen over een onderwerp, waar we in tijden niet over gesproken hebben. Ik wilde eens kijken naar verschillende parallellen, die bestaan tussen het Christendom en het Egyptisch denken. Met dit laatste bedoel ik niet alleen het Dodenboek - waarvan ik aanneem dat de meesten uwer iets weten - maar ook de achtergronden der Egyptische inwijding. Er zijn nl. een reeks van buitengewoon interessante overeenkomsten aan te tonen.

In de eerste plaats misschien wel de herrijzenis van Jezus. Als wij de Evangeliën nagaan, lezen wij, dat "het dag werd in de nacht, de hanen kraaiden en verblind door het licht de wachters rond het graf neersloegen." En het is heel aardig als je nu eens leest - nu ja, lezen zal voor u heel moeilijk zijn; het zijn papyri die nog niet allemaal gevonden zijn - hoe een dergelijk gebeuren bij de Egyptische inwijding werd beschreven. Er staat dan letterlijk:

"Wanneer de tijd (en dat is ook drie dagen) voorbij is, zullen allen zich verwijderen van de plaats (van inwijding, een soort graf ook) en slechts zij, die wetend zijn of ziend zijn (beide vertalingen zijn hier aanvaardbaar) zullen blijven. Want zij die niet weten, zouden verblind raken en worden neergeslagen."

Een typisch geval dus. Hier stelt men zeer duidelijk dat precies hetzelfde wat bij Jezus' opstanding uit het graf plaats zou vinden, zou gebeuren wanneer de ingewijde tot ware Osiris is geworden. Het doet je denken, dat als hier een overeenkomst ligt in de wijze van verandering, er meer overeenkomsten zouden moeten zijn.

Toen mij dit opviel, ben ik er eens over gaan nadenken en ik vond een hele reeks leringen, die voor de Christen misschien wel eens heel nuttig zouden kunnen zijn.

We weten allemaal dat Jezus zegt, dat de mens in kan gaan tot het Koninkrijk Gods, dat in hem is. En we hebben ook allemaal gehoord, dat Jezus zegt dat hij vóór gaat en dat iedereen, die hem volgen wil, dat kan doen. Jezus zegt, dat hij de weg is en de waarheid. Hier zou dus de conclusie voor de hand liggen, dat de mens die Jezus werkelijk volgt ook zijn herrijzenis zou kunnen doormaken, zijn opstanding uit den dode.

Dat men later in het westen een groot verschil heeft gemaakt tussen wat Jezus kan en wat een gewoon mens kan, ligt niet aan Jezus. Maar het is waarschijnlijk de gemakkelijkste weg geweest. Als we op het ogenblik rond kijken, zien we ook, nietwaar, hoe veel van de taken die Jezus aan zijn leerlingen oplegt niet meer worden vervuld door de hedendaagse predikers en priesters. Jezus zegt tot hen uit te gaan, te genezen, duivelen uit te drijven, wonderen te doen in zijn naam. Nou ja, daar komt tegenwoordig niet veel meer van terecht. We behoeven dus zeker geen rekening te houden met de afwijzende houding van het modern Christendom. Want dit blijft kennelijk in gebreke in menig opzicht.

Als je nu eens gaat kijken wat die oude Egyptenaren al zo te leren hadden, sta je eigenlijk een tikkeltje verstomd. In de eerste plaats: Logos kan betekenen het Woord. De Logos is voor ons de weergave van de Schepper, de God. In deze zin wordt het woord ook vaak gebruikt. De ingewijde zal in de eerste plaats - en nu ga ik maar even zo letterlijk mogelijk vertalen - "in overweging zichzelf ten offer brengen om zo overwinnende de band (van de wereld) in te gaan tot (en dan volgt daar) "de mond"; (het symbool dus van een mond; het kan ook zijn: woord of lo-

gos). Indien hij ingaat en slaagt (er staat bij, hij moet erin slagen, hij moet het kunnen verdragen) zo zal dat woord of die mond in hem worden tot (en dan zien we een zonnelymbol; het zou dus kunnen zijn Amon, het zou kunnen zijn Re) en hij wordt herboren als voerder van de zon (Osiris).

Een typisch iets. Want indien wijzelven in willen gaan tot het Goddelijke, zullen we in de eerste plaats menig offer moeten brengen. Daar zullen we niet omheen kunnen. We moeten afstand doen van de wereld als zodanig en dan worden we geconfronteerd met het geheim: het Woord of de Logos. Indien wij in staat zijn - dus dat is conditioneel - om dit Woord te aanvaarden, keren we terug. En nu vindt u b.v. in een van de katholieke gebeden daar een aardige weergave van:

"Want het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond."

Dat vinden we in het Angelus, het gebed van de Engel. Hier is ongeveer hetzelfde bedoeld als later, wanneer Jezus herrijst uit het graf: er incarneert een hogere waarde. Als wij in contact komen met die hogere waarde, zijn wij deel van de Christusgeest, van de directe uiting van het Woord. We zijn het Woord in een vleeselijke beperking. Maar nu staat er weer ergens anders - en nu ga ik even overstappen naar een paar handboeken van magie - dat:

"Wie gaat tot het Woord, in het licht van het Woord glanst en zijn gezicht heeft te verbergen, opdat hij niet dode en verblinde die met hem is."

Nou, dat vinden we in het Oude Testament ook. Als Mozes de berg op gaat om de Mozaïsche wetgeving te ontvangen, is er daar ook sprake van dat onze vriend Mozes terugkomt en dat zijn gezicht straalt, zodat iedereen neervalt en dat hij een kap of een masker draagt, omdat hij zich anders niet onder het volk bewegen kan. Hier vinden we weer datzelfde idee van licht. Een sublimatie is in zekere zin mogelijk. Want als we in contact komen met een hogere kracht, zal ons wezen de invloed van die hogere kracht ondergaan en de essence van die hogere kracht a.h.w. in het "ik" opnemen. De Egyptenaar praat er echter niet over als één geheel. Hij ziet, ook bij de ingewijde, daar wel degelijk een gradatie en hij zegt dan ook:

"Het lichaam draagt dit licht voor korte tijd. De Ba (het levensvoertuig) draagt deze glans reeds langer. In de Ka wordt het verwerkelijkt."

Om het nu eens eenvoudig te zeggen: Onze geestelijke voertuigen hebben dus blijvend iets van dat licht, maar eerst in de Ra of Re, dus de Osiris zelve, de kern en de ziel, is het licht blijvend bevestigd. En ze zeggen van de ingewijde dan ook, dat hij van dat ogenblik af leeft van binnenuit. Zijn hart kan niet gewogen worden, want zijn hart is niet het zijne (toespeling op de Rechters). Hij kent niet de genade van Maat, want de genade is onder hem. Hij kent niet de grenzen, want hij is één met de zon, één met God. Hij is geworden tot een ander wezen. En de vorm, die behouden blijft, verblindt, omdat zij komt uit het vuur.

De gedachtengang is natuurlijk voor de buitenstaander wat simpel. Maar stel u nu eens voor, dat u in de zon wordt ondergedompeld en dat u daarin kunt blijven leven. Als u nu terug komt, zult u eerst al die kracht van de zon, de energie, af moeten geven voordat u weer een gewoon mens bent, nietwaar? Zo beschouwt de Egyptenaar het klaarblijkelijk ook. Hij zegt, dat als je die inwijding ondergaat je treedt voor de hoogste God. En wat je van die God meebrengt dat dringt door je wezen heen. Als een niet-bevoegde dat moet zien, kan hij het niet verdragen. Dat is een openbaring van waarheid, die hem te ver gaat. En dan vinden we een heel eigenaardig beeld. Er staat nl.:

"De ingewijde zij als de Nijl (vertaald; in feite de vloed, maar het komt op hetzelfde neer), rijzend in de jaren en vruchtbaarheid brengend, doch kerend tot zich, omdat de stroming naar de zee belangrijker is."

De ingewijde heeft niet alleen de taak om de mensheid te helpen. Neen, hij heeft in de eerste plaats de taak om de verbinding te zijn met het grote: de zee. (En nu wordt daar Schelfzee voor gebruikt. Ik vermoed door een geografische misvatting - verwarring van mondingsgebied met de Middellandse Zee. Maar dat doet niet zozeer ter zake.) De gedachtengang: een ingewijde is de verbinding tussen wat uit het laagste komt, uit de aarde komt en het einddoel, de zee, mogen we zonder meer niet verwerpen.

Ook Jezus is in de eerste plaats: de stem des Vaders. Hij interesseert zich pas secundair voor zijn eigen vrienden en zijn wonderen. Toch zal hij in ogenblikken die daarvoor geschikt zijn ontzettend veel betekenen voor zijn omgeving. Niet alleen voor zijn vader en zijn moeder maar evengoed voor vrienden en bekenden. Daar is de bruiloft in Kana. De wijze waarop hij optreedt b.v. tegen de Farizeeën, die de overspelige vrouw stenigen. De manier waarop hij met Samaritanen omgaat. Hij betekent veel voor hen, ook als mens. Maar zijn mens-zijn treedt steeds weer terug voor zijn één-zijn met de grote weg. De weg van begin tot eind, van het eerste woord, Logos, tot de voleinding.

Als je dit nu allemaal hoort, begin je je natuurlijk af te vragen: Was het dan mogelijk dat die Egyptische ingewijden b.v. de gelijken waren van Jezus? Ja, het is moeilijk te zeggen of iemand het ooit bereikt heeft. Maar één ding kunnen we wel vaststellen: Jezus heeft in Egypte - eerst in zijn jeugd jaren, later toen hij nog eens terugkeerde naar het noordelijk gebied van Egypte - zeker veel van die dingen geleerd. Er bestaat dus een direct verband. En wanneer het nu mogelijk is, dat er een band bestaat tussen de oude inwijdingsleer van Egypte en het leven van Jezus, moet er een verder verband zijn. Want door middel van Jezus en zijn leer moet dit contact kunnen worden uitgebreid tot de hedendaagse mens. En ja, dan kom je tot een paar misschien wat vreemde conclusies.

In de eerste plaats: in het Christendom wordt niet beseft a. wat dood is; b. wat leven is; c. wat Christen-zijn is.

In de tweede plaats: ook binnen het Christendom bestaat de mogelijkheid om een soortgelijke bereiking of inwijding te ondergaan.

Er zijn ingewijden bekend geworden, die dit alles hebben doorgemaakt. Indien dat bestaat, als dat waar is, dan ligt die weg voor u allemaal binnen een christelijke maatschappij ongetwijfeld ook open. Ik denk hierbij o.m. aan Franciscus van Assisi. Hier zien we in de eerste plaats een reeks verschijnselen, die verdacht dicht bij een inwijdingsproces liggen. We behoeven helemaal niet de zaak te gaan interpreteren of buiten de officiële gegevens te gaan, want daar staan ze ook in. "Bouw mij mijn kerk." Een kerkelijke uitdrukking natuurlijk. Maar wat is "de kerk" van Jezus? Is dat een organisatie of is dat misschien de Tempel Gods? Dus de schepping, bevattende het Goddelijke in perfecte samenhang. Beide uitleggingen zijn mogelijk. En wanneer Franciscus het verkeerd begrijpt en eerst eens begint een kerkje te herstellen en in elkaar te metselen, och, dan moet je hem dat niet kwalijk nemen. Maar ongetwijfeld gaat zijn denken verder, want wij zien dat hij zich terugtrekt. En wat doet hij? Hij blijft een lange tijd wonen, als een kluizenaar, in een spleet. En er staat letterlijk in de officiële beschrijving van zijn leven, dat "hij dagen daarin bleef als begraven, zodat men zich in de omgeving bezorgd maakte en meende dat hij zou verhongeren." De tijd verschilt. De een zegt dat het 7 weken is geweest, de ander 40 dagen. Maar daar maken wij ons niet druk over. Wat zullen we over een paar dagen gaan redetwisten. Belangrijk is, dat Jezus de afzondering in de woestijn doormaakt, dat de Egyptische mens, die inwijding zoekt, een retraite doormaakt voor de eindbeproeving en dat Franciscus precies hetzelfde doet. Er is absoluut een parallel aan te tonen. En wat doet die Frans nu? Op een gegeven ogenblik ligt hij als dood. En hij wordt gebracht naar het kerkje, dat hij heeft geholpen op te bouwen. Hij is drie dagen buiten bewustzijn geweest. Hé, en Jezus was drie dagen in het graf! En de mens die inwijding zocht in Egypte verbleef drie da-

gen in de grafkamer. Het is toch wel gek, dat dat zo overeenkomt, vindt u niet? En zoals de mens in Egypte terugkeert tot het eenvoudige leven in de tempel of zelfs tot het leven in de hofhouding waar hij thuis hoort, zoals Jezus terugkeert tot zijn leerlingen, zo keert Franciscus terug tot het kerkje, dat hij heeft opgebouwd en begint van daar in de wereld te leven. Ik geloof dat het alweer een punt is in het voordeel van het Christendom, waarin dus dezelfde inwijding mogelijk blijkt.

Dan gaan we nog een stapje verder. Als Franciscus rondzwerft, is hij de eenvoud. Hij heeft de eenvoud lief, maar ziet in alle dingen God. Hij spreekt over zuster Zon, broeder Zwijn, broeder Ezel, enz. En zijn eigen lichaam noemt hij dan ook maar meteen broeder Ezel, omdat het toch maar een lastdier is naar zijn idee.

Jezus is één met alle dingen. Hij verlustigt zich in de bloemen; de dieren zijn voor hem buitengewoon goed. De legende wil dat de bomen zich buigen om hem hun vruchten als voedsel aan te bieden. Dat kan dan een beetje overdreven zijn, het geeft de idee toch wel weer. En van degeen, die in Egypte de inwijding heeft doorgemaakt, staat letterlijk geschreven:

"Hij kent het boek (dat is het boek Toth). Op zijn woord vlieden de rivieren terug naar hun bron. Hij noemt de bergen zijn broeders. Hij speelt met de zon. Hij is meester over het rijk van Anubis," (dus over de dood).

Nou geloof ik dat we aan Jezus ongeveer hetzelfde toeschrijven en dat wat onze vriend Franciscus doet er ook niet zo erg veel van verschilt. Er blijft een parallel. Indien deze parallel - die in vele gevallen binnen het Christendom kan worden aangetoond - er is, dan mag ik m.i. uitgaan van het standpunt, dat de Egyptische inwijdingsleer binnen het Christendom kracht heeft en geldig is, dat de regels van de oudheid in het heden nog hun betekenis bezitten. En dan vind ik.....(O ja, even - "hij" en "zij" zijn twee termen, die in de plaats komen voor de ingewijde, de inwijding-zoekende, de adept e.d. Dus voor Osiris vervang ik ook: hij. Dat maakt de vertaling nl. veel eenvoudiger.)

"Hij is als allen, doch is allen.

Hij lijkt beperkt, doch zijn geest waakt over het land.

Hij dient, maar is de heerser, één met de Zoon van de Zon (met Pharaon)."

Heel eenvoudig gezegd: als wij nu eens een keertje geestelijk hogerop willen en we zijn in de stof of in de geest, dan moeten we toch ook wel in de eerste plaats beginnen met eenvoudig te zijn. Met die eenvoud kunnen we bereiken dat we door de intensiteit van wat in ons leeft gelijktijdig de beperking van het normaal menselijke niet schijnen te overschrijden en geestelijk een hele wereld overzien. Desnoods de tijd erbij. Het één mag niet het ander uitschakelen. . . . We hebben onze taak in de stof en of dat nu is: bedden opmaken en potje koken, straten vegen of directeur zijn van een groot concern of leidende priester in een grote gemeenschap, dat maakt niets uit. Je hebt die taak. Die taak dient vervuld te worden; ze is een deel van je wezen. Maar in deze dienstbaarheid kun je die geestelijke kracht leggen, waardoor je heerst, d.w.z. alles ten goede kunt voeren.

Dan staat er:

"Hij is één met de zon.

Zijn woord is licht.

Zijn adem is de sleutel tot de Hallen der Herinnering."

Ook dat is eigenlijk wel redelijk, als je het nader bekijkt. Als wij één-zijn met het Woord (onze uitdrukking dus voor de goddelijke Kracht, de scheppende Kracht) is het dan niet logisch dat wij deze kracht in onszelf bezitten? Wij kunnen putten uit de krachten, die wij beseffen. Wanneer wij die eenheid bezitten, kan ook niet de geschiedenis voor ons besloten zijn. Voor ons bestaat de tijd evenmin als voor God, mits wij ons richten op dat deel van ons wezen. De "Hallen der Herinnering moet u

zich in de Egyptische denkwijze voorstellen als een soort bibliotheek, waarin het lot van alle mensen stevig opgetekend ligt met al hun pekelzonden erbij. Gelukkig kijken de Rechters daar nooit naar. Er is er maar één, de schrijver, die er wel naar kijkt. Als de Rechters ook naar die dossiers gingen kijken, zou b.v. die kleine mestkever minder heilig zijn, want hij zou niet meer behoeven te spreken in de plaats van het hart. In ieder geval logisch is het, dat wij de beschikking kunnen krijgen over een weten, dat cosmisch is. En ik geloof dat we helemaal niet zo dwaas zouden zijn, wanneer we in geest en stof - ongeacht onze andere achtergronden - diezelfde inwijding zouden nastreven.

Is er eigenlijk veel verschil tussen een mens, die op christelijke wijze één is geworden met de schepping en dus de plaats, die hij heeft in het Goddelijke, volledig aanvaard heeft en één die tot Zoon van de Zon is geworden, een lichtstraal - kunnen we zeggen - van het Licht van de Zon, de Scheppende Kracht? Ik geloof dat we daar geen werkelijk verschil in mogen zien. En dit impliceert m.i. dat al - zonder uitzondering - wat door Jezus werd bereikt voor de ware Christen bereikbaar is. Dat betekent voor mij ook dat de regels van het oude Egypte in Jezus' leven een rol gespeeld moeten hebben en vandaag aan de dag voor ons betekenis kunnen hebben.

En dan gaan we weer aan het vertalen:

"Wie (inwijding) zoekt, zal vinden, indien hij zoekt met heel zijn wezen."

Logisch. Als je het half zoekt, kun je het nooit vinden. Dit kun je alleen vinden, wanneer je werkelijk met je hele wezen er naar streeft en verlangt.

"Het is niet vorm, het is niet vormloos. Het is de verandering."

Wij kunnen nooit komen tot een bewustzijn van hetgeen wij zoeken alleen maar aan de hand van een vaststaande waarde. We kunnen het ook niet zoeken in de abstractie. Het is in de voortdurende wijziging van goddelijke uiting, dus in de verandering van tijd, dat wij kunnen komen tot een erkennen van die waarheid.

"Zijn taak is te horen, te zwijgen en te denken."

Logisch. Als u zoekt naar een inwijding, dan moet u beginnen met te leren. En dat ging vroeger door het onderricht, vandaar het woord: horen. U moet leren, u moet inzicht krijgen. Een basis van kennis is noodzakelijk om tot een werkelijke inwijding te komen. Geen grote kennis, het is geen wetenschappelijke kennis, het kan evengoed inhouden een bewustzijn dat uit het gevoel voortkomt, maar kennis moet er zijn. In de tweede plaats: zolang je nog aan het leren bent, heb je geen overzicht. Je dient te zwijgen. Ja, dat kun je vooral in die oudheid begrijpen. Er is daar een priester, die je de geheimen van het Goddelijke probeert te vertellen. Als een inwijder je probeert geestelijk mee te nemen naar een andere wereld en je gaat eerst eens vragen: "Hoe zit dat en hoe moet dat nou? En wat denkt u nou daarvan?" Ja, dan kom je niet verder. Voorlopig is het je taak om in je op te nemen, om te vergaren. En pas wanneer je een overzicht wint over het geheel, komt er misschien wat anders. En je moet denken. Je moet voortdurend zelf in jezelf werkzaam zijn. Niets van hetgeen je wordt gegeven mag teloor gaan; het moet verwerkt worden. Ik geloof, dat dat voor een Christen die inwijding zoekt evengoed geldt als voor ieder ander.

Dan staat er weer zo'n leuk ding:

"Hij zal niet zijn meester zoeken, doch wachten tot zijn meester hem zoekt."

Nu was het in de oudheid zo, dat je in de tempel kwam en daar je priesterwijding, je onderricht en al wat erbij hoort, kreeg. Maar die eigenlijke hoge inwijding kon je niet voor jezelf zoeken. Daar moest je je op voorbereiden. En als je dan rijp was, vond je soms iemand, waarmee je voortdurend was omgegaan, die je misschien had gezien als een bedien-

de, ineens naast je. En die hielp je met de inwijding. Dat is natuurlijk op die tempeltijd gebouwd, zeker. Maar geldt dat vandaag niet precies hetzelfde? Wij kunnen de eeuwigheid geen waarheid afdwingen. Wij moeten wachten tot de eeuwigheid ons waarheid geeft. Zoeken naar een inwijding betekent niet wachten tot iemand komt of zoeken naar iemand, die voor je de zaak in orde maakt, die je a.h.w. in één zelfbouwpakket de eeuwige waarheid thuis bezorgt. Neen, je moet voor jezelf werken, werken, werken, met de intentie tot een inwijding te komen. En wanneer het dan nodig is, komt de inwijder vanzelf. Jij mag hem niet zoeken. Hij komt. Die ontmoet je. Het is in deze dagen nog hetzelfde als vroeger, hoor.

Dan staat er nog zo'n leuk ding:

"Wie in de zon schouwt, zal blind zijn. De wijze schouwt niet in de zon, doch aanvaardt de kracht van de zon en volbrengt zijn taak om zo te ontwaken tot eenheid met de zon."

Eigenlijk zou je dat voor de moderne tijd zo moeten vertalen: Als u probeert om de Schepper het handwerk af te zien, dan word je er gek van. Er zijn punten, problemen en vragen, waaraan je niet moogt roeren. Maar je moet datgene, wat je ervaart van uit dat Goddelijke gebruiken om voor jezelf te werken. Door dit werk word je langzaam één met de zon, een functie van de zon, een functie van God. En staat er dan, niet alleen bij de Egyptenaren maar ook in Jezus' leer, niet geschreven:

"En zij, die tot de eenheid (dus de inwijding, de eenheid met de Vader enz.) zijn gekomen, zij gaan het pad zonder einde en kennen de dood niet."

En Jezus zegt:

"Indien gij mij volgt, zult gij de tweede dood niet kennen."

Een typisch iets. Nou redeneert de Egyptenaar natuurlijk een beetje anders dan de Christen. Die zegt: "Als je uit je lichaam bent, dan is dat dood." "Neen," zegt de Egyptenaar, "de zaak ligt anders. Dat lichaam dat bewaar je; dat is een soort schuilplaats, zoals het altijd is geweest. Een soort woning, waarin je verschillende voertuigen leven. Maar degeen, die bewust is, blijft die drie voertuigen gezamenlijk hanteren. Hij kan desnoods ook het lichaam weer hanteren. Hij sterft niet werkelijk; hij trekt zich alleen terug. Maar degeen, die dwaas is, die naar de onderwereld wordt gebracht, verliest niet alleen de macht over zijn lichaam, maar ook over zijn levenslichaam, over zijn astraal voertuig en zijn mentaal voertuig. Hij heeft geen voertuigen meer; hij wordt tot slachtoffer. Maar degeen die meester is, kent geen dood, want hij kan terugkeren op elk ogenblik. En omdat men nu aannam dat vorsten dat ook deden - zij waren toch zonen van de zon - werden er voor hen zoveel van die standbeelden opgericht. Daarin konden zij rusten en als het nodig was, konden zij die bezielen. Dat was hun evenbeeld, het lichaam. En als ze nu vonden dat een of andere vorst heel lelijk was geweest, sloegen ze eenvoudig al zijn beelden kapot. Dan had hij dus geen onbeschadigde woning meer, waarin hij zich kon uiten. Maar of die Egyptenaren nu zo denken, Jezus zegt toch ook: "Gij zult de tweede dood niet kennen." Je kunt lichamelijk sterven, maar je blijft in het volle bezit van al je vermogens. Meester over elk voertuig. Je sterft niet. Je wordt één met God en kunt van uit God desnoods op aarde herleven. Jezus zegt heel rustig, nietwaar, dat hij zal wederkomen. Zoals hij het kan, kan iedereen die zijn weg gaat het ook. Dat is helemaal zo moeilijk niet. Zoals hij verheerlijkt uit het graf rijst, zo kan iedereen uit het graf rijzen. Maar dan moet men voor zichzelf streven naar de eenheid met het Goddelijke en uit die eenheid alleen leven.

Nou, en op het gevaar af dat ik zo langzamerhand vervelend word, nog één laatste citaat. En dat is voor mij een van de meest verbluffende. Er staat nl. letterlijk over de ingewijde:

"Hij gaat in het duister en maakt het licht. Hij verlaat het licht

en maakt het duister. Hij geeft het leven en brengt de dood.

En deze dingen zijn onscheidbaar. Want hij is Osiris, de Herrezene, die de poorten der onderwereld ontsluit en de hemelboog bereist."

Als je dat nou eventjes om gaat zetten: "Hij is degeen, die de sleutels heeft van de onderwereld", dat betekent dat hij macht heeft over de krachten van het duister. "Waar hij is, is licht." Een raar geval. Waar hij is, is licht; waar hij niet is, is duister. De mens, de ingewijde zelf, is drager van het goddelijk licht, maar klaarblijkelijk bepalend voor de inhoud van zijn omgeving. Dat is het belangrijke punt: bepalend voor de inhoud van zijn omgeving. Hij kan de aarde licht geven, maar hij kan ook de onderwereld licht geven. Er staat niet bij hoe die werelden daarop zullen reageren. Het feit dat hij licht is, is bepalend. En stel dat nu eens even op christelijke manier. Waar het goddelijk licht zich openbaart in een mens (zouden we dan moeten zeggen) en de mens in staat is dit bewust te dragen, is hij meester over de wereld, zolang hij de weg Gods volgt. Hij kan oproepen de vernietiging en de dood door zich af te wenden. Hij kan leven, vruchtbaarheid en schoonheid schenken door zich tot die wereld te wenden. En dat laatste punt heb ik u nu aangehaald, omdat Jezus zegt, uitdrukkelijk:

"Waar slechts enkelen uwer in mijn naam vergaderd zijn, daar ben ik in hun midden," wat betekent dat hij zijn aangezicht wendt tot de wereld. En dan kom ik tot een eindconclusie, die u misschien verbluffend vindt, maar die zo logisch is als mijn hele betoog:

Hieruit volgt, dat een ieder die Jezus aanvaardt, in deze aanvaarding voor zich moet vinden de schoonheid, het geluk en het licht, de uiteindelijke eeuwigheid gerealiseerd in het heden.

En dat betekent m.i. ook, dat van uit dit licht het eerste weten geboren kan worden, zodat een ieder - ook binnen het Christendom - door te denken, te luisteren en te zwijgen de eerste treden kan gaan, die voeren tot de ontwikkeling van het wezen en de ontmoeting met de inwijder.

En als het zo weinig gebeurt, vrienden, moet u niet mij de schuld geven. Ook niet de inwijders, maar alleen de mensen voor wie het schijnbaar moeilijk is om te horen (d.w.z. om te leren); voor wie het nog moeilijker schijnt te zijn over het geleerde te zwijgen en voor wie het denken misschien wel de lastigste taak van alle dingen is. Maar dáár ligt het begin. En wie dit begin in christelijke of andere zin wil gaan, daarbij zich richtend tot God (het Woord), tot de Logos, die zal absoluut m.i. de inwijder ontmoeten en voor zichzelf kunnen komen tot een overwinning over de dood, een overwinning op het leven zelve en deelgenootschap in een eeuwige waarheid.

Nou, als er eventueel protesten zijn over het onderwerp, dan dient u ze maar in. Zijn er vragen over het onderwerp - ja, het is zondag we gaan er nu niet op in - maar dan kunt u die rustig eens noteren hetzij voor een vrijdag of voor een vraaggelegenheid op een van de cursussen. Dan geef ik nu het woord aan een tweede spreker. Ik wens u een prettige zondag verder.

--

Goedenmorgen, vrienden.

Na al deze inwijdingsgedachten geloof ik dat we verstandig doen om eens even naar de eenvoud te kijken. Als wij zoeken naar de grote waarheden, kijken we meestal zo onnoemelijk ver weg en we zien voorbij aan de dingen, die vlak in de buurt liggen.

Heeft u wel eens een ijsbloem zien staan op de ruiten? Die tijd komt weer. Dan moet u maar eens goed opletten.

Heeft u wel eens een sneeuwkrystal gezien? Het is een symmetrische perfectie, een kantwerk van kristal.

Heeft u wel eens gezien hoe een bloem groeit, haar bladen ontvouwt? Deze dingen zijn voor mij een weergave van de oneindigheid of de werkelijkheid. Want indien in dat kleine, en onbelangrijke een zo perfecte structuur kan zijn; de bloemen, die daar groeien uit het ijs, zo wonderlijke werelden schijnen te weerkaatsen; het kantwerk van de kristallen een caleidoscopische finesse vertoont, die verbaast doet staan; als de levende bloem zelfs zich openvouwt in symmetrie en met onmerkbare beweging zich blijft richten tot licht en zon, dan moet rond ons het geheim liggen van de werkelijkheid. En die werkelijkheid moet de eerste plaats zijn: ordening. Achter de schijnbare wanorde van het leven, achter de gejaagdheid van alle dagen, moet ergens een patroon liggen. Een patroon, dat wij niet kunnen overzien, omdat wij het doel niet kennen.

Misschien heeft u wel een - bij voorkeur van bovenaf - een rush gezien op de beurs? Of als u daar nooit komt, nooit speculeert, misschien de eerste dag van een uitverkoop, wanneer alles toestormt op de volle bakken met koopjes? Als u dan goed kijkt, ziet u een schijnbare wanorde, die echter een vast patroon vertoont. U ziet vaste reeksen van handelingen. U ziet dat de wanorde schijnbaar is en na verloop van tijd kristalliseert tot een vast beeld, dat de werking van het geheel weergeeft. U moet er even op letten. Als er nu die ordening is, is het aan ons om er gebruik van te maken, vind ik. Dat is net als het bekende versje, weet u wel.

U moet er werkelijk eens op letten:

Er is een man, die bloemen snijdt
en denkt, dat is de eeuwigheid,
wanneer hij voor een kort moment -
de domme vent -

gevangen heeft de schoonheid van een bloem,
die leeft in het steil van een vaas.

Is dat niet dwaas?

U moet er werkelijk eens op letten.

Daar heeft u in een halve rondeel-vorm de uitdrukking van onze mislukking eigenlijk. We kijken naar de dingen en wanneer ze mooi zijn, willen we ze houden. We willen de bloemen plukken. We willen op de uitverkoop het kóópje hebben. We willen op de beurs niet het geheel zien als werking van de beurs, maar we moeten dat ene aandeel hebben. De manier, waarop wij eigenlijk de samenhang der dingen voor ons verbreken, maakt dat we de werkelijkheid niet meer kunnen zien. Een bloem, die je plukt, sterft. Een bloem, die je laat bloeien, leeft. Ze gaat schijnbaar ten onder, maar ze herleeft weer. Wat je niet kunt zeggen van iets, wat in een vaas langzaam maar zeker verrot en vervallen is.

Als wij met geestelijke waarheden te doen hebben, mogen wij ze ook niet buiten het leven stellen. Ook dat ligt weer in een verschil. Verschil van opvatting. En dat kun je als volgt uitdrukken. De eerste zegt:

"Ik zoek de waarheid als juwelen uit de diepe grond gedolven.

Ik wil spelen met de stenen.

Ik zal ze slijpen, tot ze rijpen als vonken
van licht.

En ik zal ze verbergen
diep in mijzelf."

Ik moet dat hebben! Nietwaar? Maar dat is geen geestelijke waarheid. Op het ogenblik dat je een diamant aan het licht onttrekt, glinstert ze niet meer, kan ze niet meer reflecteren. Op het ogenblik dat je iets uit zijn natuurlijk verband haalt, verliest het zijn werkelijke betekenis.

Daar staat tegenover die ander, die spreekt over zijn kennen van God hoofdzakelijk op deze manier:

"Hij wenkt tot mij uit het groen van de weiden.

Hij spreekt tot mij uit het zuchten der wind.

En kan ik mij in Zijn wezen vermijden,
dan weet ik:

Hij heeft mij lief, Ik ben Zijn kind."

Ik ben één met die natuur. Het is de gang der dingen zelve, waarin God tot mij spreekt, waarin de waarheid leeft. Op deze manier sta je dicht bij God. Alles wat leeft heeft zin. De sneeuw heeft zin; ze is symmetrisch, ze is mooi, ze is een patroon. Maar op het ogenblik dat je haar samenknijpt om haar te bewaren, smelt ze en je hebt niets meer over. Ijsbloemen zijn mooi. Maar op het ogenblik dat u probeert om zo'n ijsbloem te bewaren en te conserveren, smelt ze weg en er blijft niets over. Op het ogenblik dat u een bloem plukt, verwelkt ze, verdwijnt ze. Nietwaar? Zo is het nu volgens mij ook met de geestelijke waarheid, met de werkelijkheid.

Wat wij nodig hebben is een levende waarheid. En een levende waarheid kunnen we niet voor ons houden. Een levende waarheid blijft zichzelf niet gelijk; zij ontwikkelt zich. Zij vertoont de weerspiegeling van de eb en vloed van leven, die nu eenmaal bestaat in uw eigen wereld. Probeer nooit een wijsheid voor je zelf te verwerven en te zeggen: "Die heb ik." Op het ogenblik dat je denkt dat je een wijsheid hebt, heb je een dwaasheid begaan. Maar als je beseft dat de werkelijke wijsheid bestaat in het ondergaan van je wereld en in het steeds vernieuwen van je indrukken van die wereld, zonder ze ooit vast te leggen in één dogma of één begrip, dan vrienden, dan heb je geloof ik de grootste stap gedaan, die - zoals mijn voorganger zou zeggen - het begin is van inwijding.

Alles in de wereld heeft zin, heeft zijn doel. Er zit een symmetrie in, een doelbewustheid, die de mens misschien niet kan overzien, maar waarvan we kunnen aannemen, dat ze aanwezig is. Onderga het geheel, opdat je de symmetrie, de werkelijke betekenis, de uitdrukking en de schoonheid van het geschapene kunt ervaren.....en je vindt de wijsheid en de waarheid, die je nodig hebt. Steeds wisselend misschien, zoals bij het smelten van het ene ijskristal het volgende alweer komt met een andere vorm, maar toch gelijke schoonheid. Neem de dingen van verandering in je op en geef ze rustig terug aan de wereld. Zeg nooit: "Dit is mijn waarheid" of "mijn werkelijkheid," maar steeds zeggende: "Dit is de waarheid of de werkelijkheid van het ogenblik." Op die manier, vrienden, wordt het voor ons eigenlijk als.....ja, hoe moet ik het zeggen. Er bestaat ook nog zo'n klein versje over. Het is ook eigenlijk een rondeltje, maar ik ga het hier niet helemaal uitwerken. Dat is nl. dit:

Daar zit een poes - dik - in de zon te snorren.

Met elegant pootgebaar
en geeuwend, rekkend, knorrend
geniet ze van de zon.

Dat is haar werkelijkheid.

En wordt het soms voor jagen tijd,
ze sluipt door heg en struik,
ze gaat de vogels na
en vindt in schaduw als in zon
dezelfde gena.

De tijd gaat voort, de nacht vangt aan.

En poes wil weer te jagen gaan.

Maar komt de morgen.....het is als het begon:

een dikke, vette poes ligt daar te snorren in de zon.

Zo gaat het bij ons: geeuw eens uit. Wat zijn we blij, wat zijn we gelukkig: Hè ja, nu bevalt het me vandaag. En zo zou je willen blijven liggen, maar dat moet je niet doen. Want juist wanneer je denkt: dat is mijn geluk, dan gaat het teniet.

Ik vind die uitdrukking zo leuk: "Alles komt achter elkaar."
Het liggen in de zon van de poes, de rust, het genieten. Maar ook in

de schaduw. Dus wat u noemt: het duister en het lijden misschien en de zorg. Het jagen van de poes. Ja, zelfs de nacht heeft haar eigen betekenis; ook dan is poes op jacht. Zij volgt de cyclus van gebeuren en daardoor ligt ze weer lekker te snorren in de zon, zodra het morgen is.

Kijk, datzelfde kunnen wij doen. We hebben geen last en geen zorgen, wanneer we ons houden aan hetgeen rond ons gebeurt. Als we niet proberen één moment van de tijd, één moment van ons leven vast te houden, maar eenvoudig accepteren dat het verder gaat. En dan zult u zien, dat wat geweest is weer terug keert; al wat waard was beleefd te worden, wordt weer beleefd maar op een natuurlijke manier. En als je het kunstmatig wilt doen, kun je beter opdoeken.

Inwijding is voor mij voor een groot gedeelte: het accepteren van de natuurlijke ordening en het jezelf - ik zou haast zeggen - bewust invoegen daarin, zodat je precies in die ordening meespeelt, zoals het hoort. Als je dat doet, ken je immers het patroon. Dan weet je wat de bedoeling is, wat de werkelijkheid is, dan ben je "ingewijd". Het is zo eenvoudig als twee keer twee is vier, wanneer je de moed hebt om het te doen. En aangezien weinig mensen het doen, zou ik zeggen: het ontbreekt nog al eens aan geestelijke moed. Maar ook dat wordt elke dag beter, als we maar verder streven. Want als we streven, vinden we de moed, zodat we als leeuwen verder kunnen gaan, nietwaar?

Vrienden, ik zou zeggen: maak er vooral innerlijk een zonnige zondag van. Geniet op uw manier het leven, maar onthoud: het heeft een doel. En probeer dat doel te kennen en in dat doel mee te leven - nooit één moment vast te houden - dan zult u zien, dan is het niet alleen een prettige zondag maar het begin van een veel prettiger leven, dat veel grotere wijsheid baart.